

بررسی تکامل الفبای فارسی - عربی از الفبای مانوی

بهمن انصاری^۱

چکیده

یکی از مهم‌ترین مسائلی که همواره مورد بحث قرار گرفته و معضلی لاینحل تلقی می‌گردد، مسئله اقتباس الفبای فارسی از الفبای عربی است. عموماً اینطور در میان عموم مردم و حتی پژوهشگران رایج شده است که ریشه الفبای فعلی ما، برگرفته از الفبای عربی است. این موضوع به اندازه‌ای در طول تاریخ دهان به دهان گشته که ناخواسته تبدیل به حقیقتی غیرقابل کتمان شده است. اما مطالعات زبان‌شناسی، عکس این مطلب را نشان می‌دهند. در این مقاله با تکیه بر دو گروه اسناد تاریخی و اسناد زبان‌شناختی، به واکاوی این موضوع خواهیم پرداخت که الفبای امروز ما برخلاف باور رایج، نه یک الفبای عربی، که برگرفته از رسم‌الخط‌های دوره ساسانی است. در این راستا پس از تحقیق در چگونگی شکل‌گیری الفبای موسوم به عربی، کوشش شده است تا با بررسی حروف الفبا در سه دبیره مانوی، پهلوی و اوستایی، و تطبیق آن‌ها با الفبای فارسی، این موضوع را اثبات نماییم.

کلیدواژه‌ها: الفبای اوستایی، الفبای پهلوی، الفبای عربی، الفبای فارسی، الفبای مانوی.

۱. دانش آموخته کارشناس ارشد تاریخ ایران

Studying the evolution of the persian-Arabic alphabet from the Manichaean alphabet

¹. Bahman Ansari

Abstract

One of the most important issues that has always been discussed is the adaptation of the Persian alphabet from the Arabic alphabet. Generally, it is common among the public that the root of our current alphabet is derived from the Arabic alphabet. This issue has been so much talked about throughout history that it has inadvertently become an inescapable truth. But linguistic studies show the opposite of this. In this article, relying on two groups of historical documents and linguistic documents, we will analyze the fact that our alphabet today, contrary to popular belief, is not a bare alphabet, which is derived from the scripts of the Sassanid period. In this regard, after researching how the so-called Arabic alphabet was formed, an attempt has been made to prove this issue by examining the letters of the alphabet in the three Manichaean, Pahlavi, and Avestan scripts, and comparing them with the Persian alphabet.

Keywords:

Arabic alphabet, Avestan alphabet, Manichaean alphabet, Pahlavi alphabet, Persian alphabet,